

"เด็กไทยสบายตาดี"

บทความโดย
ราชวิทยาลัยจักษุแพทย์แห่งประเทศไทย

หมอชวนรู้

The Medical Council of Thailand

tmc.or.th

"เด็กไทยสายตาดี"

หมอชวนรู้

ประวัติความเป็นมาตั้งแต่ต้นจนถึงปัจจุบันของโครงการ
เด็กไทยสายตาดี นำโดยกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข
ร่วมมือกับราชวิทยาลัยจักษุแพทย์แห่งประเทศไทย

ประเทศไทยมีโครงการเกี่ยวกับแว่นต้ามายาวนาน
ตั้งแต่ 17-18 ปีที่แล้ว ซึ่งโครงการแรก สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
สยามบรมราชกุมารี ได้พระราชทานทุนทรัพย์
60,000 บาท ให้แก่ผู้ป่วยยากไร้ที่มีปัญหาสายตา
ซึ่งการไฟฟ้าฝ่ายผลิตและธนาคารแว่นโรงพยาบาล
เมตตาประชารักษ์ ร่วมกับบริษัทหอแว่นกรุป ได้จัด
โครงการแว่นแก้วตั้งแต่ปี 2546 ช่วยเหลือคนยากไร้มา

ตลอดทุกปีไม่ขาด นอกจากนี้ในช่วงเวลาใกล้เคียงกันทางโรงพยาบาลศิริราชก็มีโครงการตรวจ
แว่นให้เด็กในเขตบางกอกน้อย ทางจุฬา รามา และธรรมศาสตร์ รวมถึงหน่วยงานต่าง ๆ
ตามต่างจังหวัดก็ได้มีโครงการช่วยเหลือเช่นกัน

แต่ปัญหาคือโครงการต่าง ๆ ไม่ได้
ทำอย่างต่อเนื่องจึงไม่ยั่งยืน หลังจากนั้น
โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้าน
สุขภาพ(HITAP) ภายใต้สำนักนโยบายและ
ยุทธศาสตร์กระทรวงสาธารณสุขจึงได้ทำการวิจัย
สำรวจเด็กในช่วงอายุ 3-12 ปี ตั้งแต่ปี 2554 -
2555 พบว่า.....

- เด็กต่างจังหวัดมีความผิดปกติทางสายตาประมาณ 5-6%
- เด็กในเมืองมีความผิดปกติทางสายตาประมาณ 7-10%

เพราะฉะนั้นโดยคำนวณแล้วจะมีเด็กประมาณ 300,000 คน
ที่มีสายตาผิดปกติทั่วประเทศไทย ซึ่งบางส่วนยังไม่ได้รับแว่นตา

"เด็กไทยสายตาดี"

หมอชวนรู้

ดังนั้นกระทรวงสาธารณสุขจึงได้เล็งเห็นถึงปัญหาดังกล่าว
จนเมื่อปลายปี 2558 ศ.คลินิก เกียรติคุณ นายแพทย์ ปิยะสกล
สกลสัตยาทร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข
ในขณะนั้น ได้จัดทำโครงการ“เด็กไทยสายตาดี” ร่วมกับ
กระทรวงศึกษา กระทรวงสาธารณสุข สปสช.

ราชวิทยาลัยจักษุแพทย์แห่งประเทศไทย โครงการ
ปกครองส่วนท้องถิ่น กรุงเทพมหานคร และ HITAP
โดยได้วางแผนคัดกรองสายตาเด็กทั่วประเทศ ซึ่งพบ

ว่า มีเด็กสายตาสั้น 200,000 คนในช่วงปีนั้น จึงได้
ริเริ่มโครงการแจกแว่นตาแก่เด็กตั้งแต่เดือน มกราคม
ปี 2559 ซึ่งโครงการเริ่มโดยอบรมความรู้แก่ครูประจำชั้น

แพทย์ พยาบาล รพ.ศูนย์ รพ.ทั่วไป รพ.ชุมชน รพสต. ดำเนินการครั้งแรกโดยให้คุณครูตรวจวัด
สายตาเด็ก ซึ่งเป็นครูอนามัยหรือครูประจำชั้น หลังจากนั้นได้ทำการส่งต่อไปยัง รพ.ในพื้นที่เพื่อให้
จักษุแพทย์ตรวจพร้อมให้แว่นฟรี หลังจากนั้นในปีถัด ๆ มาโครงการมีความติดขัดในเรื่องข้อจำกัด
ในการรับแว่น ทำให้ความสำคัญของโครงการลดน้อยลงไป

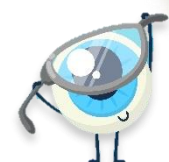

จนกระทั่งปี 2564 นายแพทย์ สุวรรณชัย วัฒนาอังเจริญชัย อธิบดีกรมอนามัย ท่านได้เห็น
ถึงว่าโครงการนี้เป็นโครงการที่ดี จึงได้ประชุมกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในกรุงเทพมหานครและ
ต่างจังหวัด รวมถึงราชวิทยาลัยจักษุแพทย์แห่งประเทศไทย เพื่อจะได้ทำโครงการนี้ให้ได้อย่าง
ยั่งยืนโดยตรวจคัดกรองวัดสายตาแก่เด็กทุกปี วางแผนกำหนดวันเด็กไทยสายตาดีขึ้นมา เพื่อให้
ประชาชนได้ตระหนักถึงความสำคัญ

IMAGE SOURCE : Freepik.com

ปัจจุบันในปี 2565 เครือข่ายความร่วมมือ
ของโครงการแน่นหนาขึ้น รพสต. รพช. จะเข้าไป
ตรวจคัดกรองสายตาเด็ก หากพบความผิดปกติจะ
ส่งพบจักษุแพทย์ในพื้นที่ และสามารถเบิกแว่นได้
กับโรงพยาบาลที่เข้าร่วมโครงการได้เลย เช่น
รพ.จังหวัดทุกแห่ง ส่วนรพ.ใน กทม. ต้องรอ
อัพเดทว่ามีรพ.ใดเข้าร่วมบ้าง (รอประกาศใน
เว็บไซต์ราชวิทยาลัย) รวมถึงรพ.บ้านแพ้วและรพ.
เมตตาประชารักษ์

"เด็กไทยสายตาสั้น"

"เป้าหมายของโครงการในปี 2565"

1.

เด็กชั้น ป.1 ทุกคนจำนวนทั้งสิ้น 750,000 คน ได้รับการคัดกรอง ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 คือคิดเป็น 600,000 คน (คาดว่าจะพบสายตาสั้นผิดปกติได้ร้อยละ 3 ของทั้งหมด) และได้รับการตรวจวินิจฉัยได้ร้อยละ 60 ใน 5 ปี ซึ่งคิดเป็นประมาณ 10,000 คน

IMAGE SOURCE :
Freepik.com

E
F P
T O Z
L P E D
P E O F D

2.

อบรมครู บุคลากรสาธารณสุข
ให้มีความรู้และความเข้าใจใน
โครงการ สามารถช่วยตรวจคัดกรอง
เบื้องต้นได้

3.

วางแผนจัดสัปดาห์รณรงค์เด็กไทยสายตาสั้น
เข้า ครม.วาระแห่งชาติ

4.

แว่นสายตา เข้าอยู่ในสิทธิประโยชน์ของ สปสช. ในระยะยาว

5.

การวัดตรวจคัดกรองสายตาในเด็ก ได้เข้าอยู่ในพระราชบัญญัติ เพื่อความ
ยั่งยืนของโครงการในระยะยาว ขณะนี้ สปสช. กำลังดำเนินการทบทวนสิทธิ
ประโยชน์ต่าง ๆ อยู่ โปรดติดตามประกาศใช้ในฉบับที่ 11 ในเร็ว ๆ นี้

การมีแว่นต่อง่ายๆ ถ้าพลาดไม่ได้วัดสายตาจะเกิดปัญหาอะไรตามมาหรือไม่
การคัดกรองสุขภาพตาเด็กมีความสำคัญอย่างไร

20 ปีก่อนได้ทำการสำรวจโรงเรียนประถม 6 จังหวัด ทั่วประเทศ พบว่ามีเด็กไทย
สายตาสั้นผิดปกติประมาณ 5-6% ตอนนี้อาจการสำรวจขึ้นไปถึง 20% และคาดการณ์ว่า
ปี 2550 ประชากรโลกจะใส่แว่นถึง 50% ตอนทำการสำรวจนั้นยังไม่เน้นบรวมน
สถานการณ์การระบาดของโควิด-19 ที่มีการใช้สื่อออนไลน์มากขึ้น
และอยู่ในที่แคบไม่ค่อยได้ออกไปข้างนอก ทำให้สายตาสั้นเยอะ
และเร็วขึ้นได้อีก ดังนั้นหากนับรวมโควิด-19 เข้าไปด้วยนั้น
สถานการณ์ความรุนแรงของภาวะสายตาสั้นผิดปกติน่าจะรุนแรง
เป็นเท่าตัวในปีถึงสองปีข้างหน้าได้

IMAGE SOURCE :
Freepik.com

"20 ปีก่อนพบว่ามีเด็กไทยสายตาสั้นผิดปกติประมาณ 5-6%"

"ตอนนี้จากการสำรวจขึ้นไปถึง 20%"

IMAGE SOURCE :
Freepik.com

"เด็กไทยสายตาสั้น"

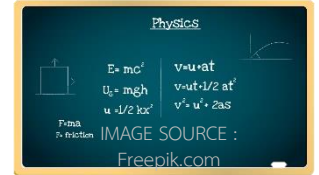
"ปัญหาที่ตามมาหากพลาดไม่ทราบว่าเด็กนั้นมีปัญหาด้านสายตา"

IMAGE SOURCE : Shutterstock.com

เรียนหนังสือได้อย่างไม่มีประสิทธิภาพ และอาจเรียนตามเพื่อนไม่ทัน เนื่องจาก สายตาสั้นมองเห็นกระดานเรียนได้ไม่ชัด

ทำให้เกิดภาวะตาขี้เกียจตามมาได้

ขยายความ : เด็กอายุน้อยกว่า 10-12 ปี ที่มีสายตาสั้นผิดปกติแล้วไม่ได้ใส่แว่น จะส่งผลให้สมองไม่เกิดการเรียนรู้ที่จะเห็นภาพอย่าง

ชัดเจน ทำให้สมองเกี่ยวกับการมองเห็นพัฒนาได้น้อยกว่าที่ควรจะเป็น ดังนั้นหากไม่ได้แก้ไขสายตาสั้นผิดปกตินี้ ตั้งแต่อายุก่อน 12-15 ปี จะทำให้เกิดภาวะตาขี้เกียจไปตลอดชีวิตได้ แม้จะแก้ไขสายตาสั้นผิดปกติได้ก็ตาม แต่ก็ไม่สามารถแก้ภาวะสายตาสั้นขี้เกียจได้ทัน

"สรุปข้อคิด และ ข้อควรตระหนักรู้"

ความผิดปกติของสายตาในเด็กไม่เพียงแค่สวมแว่นให้ชัดเพียงพอเท่านั้น เพราะพัฒนาการในการมองเห็นของเด็กจะส่งผลต่อการพัฒนาของสมอง ส่งผลต่อการเรียนรู้และอนาคตของเด็กไทย

โรคตาขี้เกียจ ถ้าช้าจะรักษาไม่ได้ ดังนั้นควรสังเกตพฤติกรรมการมองเห็นของลูก หากพบความผิดปกติ รีบปรึกษาจักษุแพทย์

โครงการนี้อาศัยสหวิชาชีพร่วมกันทำงานทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งภาคประชาชนด้วย ดังนั้นขอความร่วมมือทุกท่านช่วยกันต่อยอด

ประชาสัมพันธ์โครงการ และตระหนักถึงปัญหา

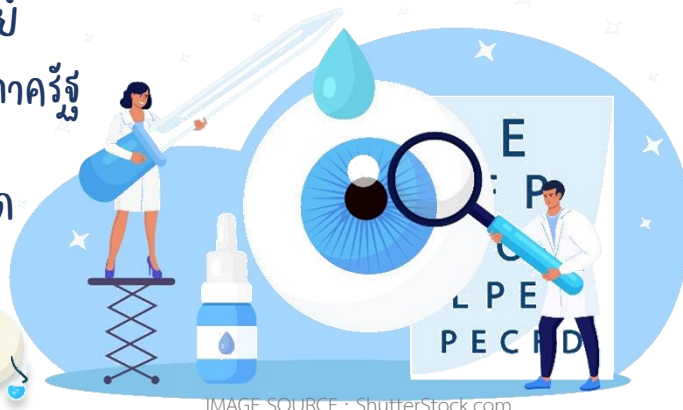

IMAGE SOURCE : Shutterstock.com

